

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Forespørgsel nr. F 32:

Forespørgsel til kulturministeren:

»Hvad kan ministeren oplyse om, hvordan det sikres, at de statslige midler til kunstnerstøtte i videst muligt omfang bruges til at understøtte et bredt felt af udøvende og skabende kunstnere, samt at offentlige indkøb og udsmykningsopgaver understøtter et mangfoldigt kunstnerisk udtryk?«

Af Søren Søndergaard (EL) og Frank Aaen (EL). (Forespørgslen anmeldt 9/2 99. Fremme af forespørgslen vedtaget 12/2 99).

Begrundelse

Søren Søndergaard (EL):

Det er efterhånden 4 år siden, at Folketinget behandlede et forslag fra Enhedslisten om etablering af en egentlig social sikringsordning for kunstnere. Dette forslag blev fremsat med udgangspunkt i flere undersøgelser af kunstneres sociale forhold – vilkår, som betyder, at kunstnere generelt hører til blandt landets socialt dårligst stillede. Det blev såvel dengang som senest i sommeren 1997 bekræftet af nye undersøgelser.

Kunstnerne er glemt mellem dagpengereglerne og bistandshjælpen. De er som kunstnere i modsætning til andre faggrupper uden social sikring. Kunstnerens problem er ikke arbejdsløshed. Kunstnerens problem er manglende indtægter. Det er en kendsgerning, som udviklingen de seneste år ikke har røkket ved. En bred social sikring af indtægt og indtægtsgaranti, som er baseret på en kombination af objektive og kunstneriske kriterier, var og er fortsat, hvad Enhedslisten foretrækker.

Et flertal i Folketinget inklusive Enhedslisten vedtog dengang som en slags kompensation for de dårlige vilkår at øge bevillingerne til Statens Kunstfond. Gennem indkøbs- og udsmykningsudvalg og Statens Kunstfonds repræsentantskab skulle der ske dels en udvidelse og dels en yderligere tildeling af midler til danske kunstnere.

Enhedslisten vil med denne forespørgselsdebatt lægge op til en diskussion, om disse midler reelt når ud blandt kunstnerne, så det ikke kun er en mindre gruppe eller udøvere af bestemte kunstretninger, der støttes.

Vi ønsker derfor at få belyst, om der er behov for i takt med de stigende bevillinger at få

justeret de regler, vi har for de statslige institutioner, der indkøber og støtter dansk kunst og danske kunstnere.

Besvarelse

Kulturministeren (Elsebeth Gerner Nielsen):

Det har i Kulturministeriets historie normalt været reglen, at der i Folketinget er bred politisk tilslutning til lovgivning om og bevillinger til kunst og kultur, og det er også det, vi har konstateret i den tidligere forespørgsel her i dag at der er.

Der har været bred tilslutning til det såkaldte armslængdeprincip, hvor man er enig om, at politikerne ikke skal træffe de kunstneriske beslutninger om fordelingen af bevillingerne i de enkelte konkrete tilfælde. Disse beslutninger skal overlades til fagkyndige, som har den fornødne indsigt og dermed ansvaret for fordelingen. Politikere fastsætter rammerne for den kunstneriske og kulturelle virksomhed. De kunstneriske sagkyndige forvalter midlerne i de konkrete tilfælde inden for disse rammer. Armslængdeprincippet er på den måde rodfæstet i dansk kulturpolitik. Det er blevet respekteret og har vist sig levedygtigt.

Samtidig er det sikret, at risikoen for ensidighed i kunstnerisk smag modvirkes gennem det system af kunststøttelove, som Folketinget har vedtaget. Det sker gennem reglerne om, at kunstneriske sagkyndige, der varetager fordelingen af bevillingerne, sidder i tidsbegrænsede perioder, således at der kan ske de nødvendige fornyelser og den nødvendige udvikling.

Dette er tilfældet, uanset om det drejer sig om Statens Kunstfond, Teaterrådet, Statens Musikråd, Litteraturrådet, Filminstituttet eller andre af de organer, der giver støtte til kunstnerisk virksomhed.

De sagkyndige udpeges af kulturministeren og forskellige faglige organer, således at ensidighed også på dette område modvirkes. Efter tilsvarende princip er direktøren for Statens Museum for Kunst som tidligere nævnt åremålsansat, således at der sikres en faglig fornyelse i forskningsmæssig og kunstnerisk henseende på museet.

Med hensyn til sikring af, at de statslige midler bruges til støtte af et bredt felt af udøvende og skabende kunstnere, kan jeg oplyse følgende om armslængdeprincippet anvendelse og

udformning inden for de enkelte kunstneriske støtteområder:

Ifølge loven om Statens Kunstfond udpeges tremandsudvalgene for de kunstarter, som fonden dækker, således at Kunstfondens repræsentantskab udpeger to af medlemmerne af udvalgene, mens kulturministeren udpeger et medlem samt udvalgsformanden blandt medlemmerne. Udvalgene sidder i 3 år uden mulighed for umiddelbar genbeskikkelse.

Kriteriet for kunstfondens støttevirksomhed er alene kunstnerisk kvalitet og talent. Det fremgår desuden af loven, at medlemmerne ikke må bestride faglige tillidshverv i treårsperioden, medmindre Kulturministeriet giver en dispensation. Det er praksis, at der ikke kan dispenseres i tilfælde, hvor det pågældende tillidshverv giver mulighed for at udøve en indflydelse, der ligger tæt op ad funktionen i udvalget.

På filmområdet er armslængdeprincippet grundfæstet i filmloven, nærmere bestemt i § 6 om konsulentordningen. Konsulentordningen indebærer, at langt den overvejende del af den statslige filmstøtte kun ydes efter Filminstitutets konsulenters vurdering af de enkelte filmprojekters kunstneriske kvalitet.

Det fremgår af filmloven, at konsulenterne foretager den endelige kunstneriske vurdering af manuskript og produktionsforslag og afgiver forslag til direktionen om anvendelsen af de midler, som er til rådighed til manuskriptudarbejdelse og produktion af spille- og dokumentarfilm.

Konsulenterne ansættes af Filminstitutets bestyrelse efter indstilling fra enten Rådet for Spillefilm eller Rådet for Kort- og Dokumentarfilm for 3 år ad gangen med mulighed for forlængelse i yderligere 2 år. Det fremgår af loven, at konsulenterne skal være uafhængige af filmbranchen.

For at sikre en vis bredde i udbudet af danske film er konsulentordningen på spillefilmområdet suppleret med 60/40-ordningen, der ikke kræver konsulentbehandling. For disse films vedkommende sker der således ikke en vurdering af den kunstneriske kvalitet, men derimod af projekternes tekniske, håndværksmæssige og finansielle soliditet og publikums-mæssige potentiale. Den vurdering foretages af Filminstitutets produktions- og udviklingsafdeling.

For musiklovens vedkommende udpeges Statens Musikråds medlemmer således, at kul-

turministeren udpeger fire medlemmer, mens Musikrådets repræsentantskab udpeger fem medlemmer. Formanden udpeges af kulturministeren blandt medlemmerne. Musikrådet sidder for en periode af 4 år. Umiddelbar genbeskikkelse kan kun ske for en periode. Musikrådets støttevirksomhed skal ifølge loven tilgode-se både ældre, nye og hidtil ukendte genrer og former for musik.

I teaterloven slås det fast, at Teaterrådet består af fem medlemmer, således at kulturministeren udpeger tre medlemmer, mens kontaktudvalget udpeger to medlemmer. Formanden udpeges af ministeren blandt rådets medlemmer. Teaterrådet sidder for en periode af 4 år, og medlemmerne kan ikke genbeskikkes. Det fremgår bl.a. af loven, at rådet skal tilgode-se alle genrer inden for det professionelle teater.

Litteraturrådet består ifølge loven af fem medlemmer. Kulturministeren udpeger tre medlemmer, mens de to forfatterforeninger, Dansk Forfatterforening og Danske Skønletterære Forfattere, i fællesskab udpeger to medlemmer. Formanden udpeges af kulturministeren blandt medlemmerne. Litteraturrådet sidder i 4 år uden mulighed for umiddelbar genbeskikkelse. Det fremgår af loven, at rådets virksomhed skal dække alle litterære genrer.

Statens Museumsnævn har en række opgaver af rådgivende karakter over for Kulturministeriet og disponerer endvidere over nogle rådighedssummer, herunder en sum specielt til indkøb af kunst. Nævnet består af 12 medlemmer, der udpeges af vore hovedmuseer inden for kultur, kunst og naturhistorie samt af amtsmuseumsrådene. Medlemmerne beskikkes for 4 år ad gangen med mulighed for genbeskikkelse.

Hvad angår de offentlige indkøb, henviser jeg til mit svar på forespørgslen tidligere i dag. Der kan jeg sige, at kunstmuseernes indkøb af kunst foretages med det sigte, at værkerne skal indgå i museernes samlinger som en del af kulturarven. Det er ikke museernes opgave at understøtte kunstnerne.

Det enkelte kunstmuseum bestemmer i samarbejde med Statens Museumsnævn sit ansvarsområde, og gennem Statens Museumsnævn finder der en koordinering sted. Hvert kunstmuseum belyser således et konkret aspekt af kunsthistorien, sådan at museerne i fællesskab dækker den danske kunst og i et vist begrænset omfang også den udenlandske kunst. På den måde er der skabt grundlag for, at man får en bred, alsidig og dækkende belysning af dansk kunst.

Med hensyn til øvrige indkøb af kunst har Statens Kunstfonds udvalg gennem årene lagt en alsidig linje, således at forskellige kunstneriske udtryk og retninger er blevet tilgodeset, hvilket også fremgår af fondens årlige beretninger. I den forbindelse må jeg have lov til at henviser til den kronik i Politiken den 9. marts 1999, som også fru Tove Videbæk tidligere i dag har citeret, som er skrevet af Kunstfondens Billedkunstneriske Udvalgs formand, nemlig Mogens Møller, og som indeholder en programmerklæring om den alsidige støttepolitik, han gør sig til talsmand for.

Ved de udsmykningsopgaver, der gennemføres af Statens Kunstfonds Billedkunstneriske Udsmykningsudvalg, er det således, at udvalget ligesom de øvrige tremandsudvalg i Kunstfonden udpeges for en treårig periode uden mulighed for umiddelbar genbeskikkelse.

Inden for den økonomiske ramme og det krav om kunstnerisk kvalitet, som er afstukket for udvalgets virksomhed, udvælger det med stor omhu udsmykningsprojekter, der varigt bliver stående som kunstneriske udsagn i det offentlige rum, hvor vi alle færdes. Midlerne til udsmykning skal fortrinsvis anvendes til projektering og udførelse af kunstværker i og ved nybygninger og anlæg i samarbejde mellem arkitekt og billedkunstner. De skal desuden anvendes til tilvejebringelse af kunstværker i forbindelse med allerede opførte bygninger og anlæg.

Udsmykninger kan herudover ske ved tilskud til udførelse af allerede projekterede kunstværker og ved indkøb af kunstværker med henblik på udsmykning.

Men hensyn til støtte til kunstneriske arbejder ved ikkestatslige bygninger og anlæg yder fonden som hovedregel 75 pct. af de samlede udgifter, og projektet udføres i tæt samarbejde med de lokale myndigheder.

Jeg vil gerne understrege, at de statslige råd og nævn hvert år afgiver beretning om deres virksomhed, hvoraf fremgår, hvorledes midlerne til kunststøtte er blevet fordelt, og også hvem der har fået andel i midlerne. Beretningerne forelægges de respektive repræsentantskaber til udtalelser og har ikke givet anledning til bemærkninger om ensidig fordeling af midlerne til kunststøtte. De årlige beretninger er offentligt tilgængelige, således at enhver kan få indblik i, hvilke kunstnere og kunstneriske virksomheder der i årets løb er blevet tilgodeset.

Kort sagt, de principper og intentioner, som de kulturpolitiske love indeholder, er også blevet fulgt i praksis.

Sammenfattende er det min klare overbevisning, at det lovkompleks, som gennem årene er bygget op til støtte for dansk skabende og udøvende kunst, i størst mulig grad tilsikrer både saglighed, alsidighed og bredde inden for det overordnede kvalitetsbegreb, som al lovgivning om kunststøtte nødvendigvis må bygge på. Men jeg vil være villig til at indskærpe over for de respektive repræsentantskaber m.v., at de i endnu højere grad end nu skal være opmærksomme på de forhold, der omhandles i forespørgslen.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg takker for ministerens besvarelse, og jeg forstår, at ministeren også er optaget af at sikre den tilstrækkelige fornyelse i kunstindkøbene og støtten til kunstnerne og dermed forhindre den indspisthed, nepotisme og favorisering af et fåtal af kunstnere, som har været diskuteret, og jeg håber, at den enighed også kan udtrykkes i et forslag til vedtagelse senere i dag.

Efter Enhedslistens opfattelse skal politikere ikke styre eller støtte et særligt kunstsyn eller bestemte kunstneriske udtryk. Vores opgave er at sikre rammerne for stadig flere kunstneriske retninger og sikre, at udøverne kan få plads til at komme frem.

I dag er det Statens Kunstfond, museernes indkøb, Akademirådet, Center for Dansk Billedkunst, der fra det offentliges side kan sikre kunstnerne. Hertil kommer så det private erhvervsliv og de private fonde.

Det siger sig selv, at de meget få offentlige aktører bærer et enormt ansvar for at pleje de kunstneriske talenter og sikre mangfoldigheden i de kunstneriske udtryk. Og for at der ikke skal være nogen misforståelser, vil jeg også godt understrege, at det selvfølgelig også er deres opgave at støtte den elitære konceptkunst, hvor det er ideen bag kunstværket og ikke værket i sig selv, der står i centrum og derfor ofte promoverer selve kunstbegrebet. Alsidigheden i kunststøtten er helt afgørende.

Men det, som vi i øjeblikket oplever, og det er ikke nyt, er en tendens til, at der er ved at udvikles en kunstnernes overklasse. Man kan måske i virkeligheden godt tale om kunstnernes superliga, som gang på gang belønnes og støttes. Samtidig er der nede i Danmarksserien et voksende kunstnerproletariat og en mellem-

gruppe af talentfulde og habile kunstnere, som forbigås, når der opstilles et hold.

Det er efter vores opfattelse uholdbart. Efter vores opfattelse er det ikke så enkelt, at kvalitet alene skal findes i superligaen. Der findes i høj grad også blandt kunstnere, som vi i dag byder elendige sociale, økonomiske vilkår, kvalitet. Der er masser af uudnyttet og stor talentmasse. Måske kan problemet nogle gange være, at det talent, talenterne mangler, er talentet for ryglapperi og for at begå sig blandt de rigtige kulturpinger.

På den baggrund og på baggrund af de undersøgelser, som vi har forsøgt at foretage, er der ikke nogen tvivl om, at der er behov for frisk luft og nye bølger inden for kunsten. Den skal styrkes, samtidig med at den bevarer det kunstneriske kredsløb intakt.

Ser vi på billedkunsten, er vi enige med maleren Anders Kirkegaard. Han sagde for nylig i en tv-udsendelse, at det er, ligesom luften står stille og bølgerne kommer med meget store mellemrum. Vi vil sige det på den måde, at det ganske enkelt ikke kan være rimeligt, at reglerne i Statens Kunstfond kan omgås ved, at forskellige kunstneriske baglande kan indstille, selv om personer allerede har siddet i perioder. Det er heller ikke rimeligt, at medlemmer af repræsentantskabet kan få det efter at have siddet i indkøbs- og udsmykningsudvalget. Det bør ikke være sådan, at medlemmer af disse institutioner selv modtager støtte, mens de sidder i udvalgene, i repræsentantskabet eller blandt dem, der udpeger.

Vi synes, det er på tide, at vi f.eks. også kigger på, hvorledes Akademirådet, som jo er statens rådgiver i kunstspørgsmål, er sammensat, og hvordan det vælges. For mig at se er den proces noget, som leder tanken hen på, hvordan man vælger paven i Rom.

Hvor er det demokratiske element? Hvorfor gør man ikke brug af synspunkter fra kunstforeninger og andre, der holder af kunsten? Hvad med den kendsgerning, at der eksisterer to interesseorganisationer for billedkunsten, hvoraf kun den ene inddrages? Hvorfor har vi noget, der hedder statsanerkendte kunstnersammenslutninger og et hav af sammenslutninger, der ikke nyder statsanerkendelse?

Disse spørgsmål angiver, at det kun er for få udvalgte at afgøre, hvad der er kvalitet, og at det i hvert fald er kvalitet at holde en vis afstand til publikum af frygt for tøjlesløs populis-

me, som det har heddet i Akademirådets årsberetning.

Men hvem afgør så den kunstneriske kvalitet? Er det ikke netop det, vi alle søger efter og påstår, ingen skal have patent på? Sker kvalitetsdiskussionen ikke i et spændingsfelt mellem udøvere og modtagere? Lad dog kunsten indimellem tage skade. Det overlever den såmænd nok, uden at vi har tolv pavevalgte til at fortælle os, hvad der er god kunst, og lur mig, om den kunst, de peger på, i ni ud af ti tilfælde ikke er noget, de selv har lavet.

Hvordan kan der f.eks. etableres egentlige indkøbsudvalg på museerne, hvori også kunstnere og andre sagkyndige indgår? For såvel kunsthistorikere som for jurister gælder det vel også, at de ikke nødvendigvis kan håndtere alt, bare fordi de har en embedseksamen.

Den danske kulturmodel er bygget op omkring den såkaldte armslængde. Nok støtte, men ikke styre, som Julius Bomholt sagde, hvilket jeg i øvrigt er overbevist om, at hr. Søren Hansen om et øjeblik vil citere. Lad mig derfor slå fast med syvtommersøm, at vi ikke vil røre ved armslængdeprincippet eller det, man kalder den danske kulturmodel.

Men afstanden mellem kroppen og hånden skal hvert sekund gennemsyres af nyt liv, af frisk ilt og dermed af kraft, og derfor tjener debatten i sig selv et formål.

Første næstformand (Birte Weiss):

Folketinget har i disse dage officielt besøg af en delegation fra Letlands parlament under ledelse af parlamentsformand Janis Straume.

På Folketingets vegne byder jeg velkommen til mødet her i Folketinget. Jeg håber, at besøget i Danmark vil give udbytte.

Søren Hansen (S):

Det vigtigste princip i dansk kulturpolitik og kulturlovgivning er princippet om den kunstneriske frihed, herunder den redaktionelle frihed, når det f.eks. drejer sig om radio og tv, herunder den støtte og den indkøbspolitik, som museer og fonde har til opgave at løse.

Det, der så til gengæld bliver resultatet af forvaltningen af den kunstneriske frihed og af de principper, som er nedlagt og længe har været nedlagt i dansk kunst- og kulturpolitik, kan vi så til gengæld tage op til debat, og det er så det, der sker ved denne debat og ved den forrige og ved mange, mange andre debatter. Der var en, der garanterede, at det sidste ord i

kunstdebatten ikke var sagt ved sidste fore-spørgselsdebat, og det er der grund til at bekræfte. Man risikerer i hvert fald ikke at løbe med forkerte meninger, når man fremsætter en sådan påstand.

I dag glædes alle, jeg tror alle næsten uden undtagelser, over de store indkøb og de store donationer af Matisse, som Statens Museum for Kunst modtog i 1920'erne, 1930'erne, 1940'erne – alle! Folk styrter til. Men sådan var det ikke, da de blev modtaget. Vælgerne i Slagelse og stationspersonalet og de ventende togpassagerer på Ringsted Station rystede på hovedet dengang. Men der var nogle, der havde rankhed nok til at sige ja tak til Matisse, og nu styrter de over, både dem fra Ringsted og dem fra Slagelse og alle de andre, for at se den pragtfulde udstilling på Statens Museum for Kunst.

Men ligesom vi stiller krav til Danmarks Radio, til TV 2 om hvert år at offentliggøre et public service-regnskab, så skal vi også bede dem, der forvalter de midler, som vi har givet rammerne for her i huset, om at fortælle, hvad det er, de har støttet, og hvorfor de har støttet det. Det er godt med debat, ikke mindst på dette her område. Den har vi manglet igennem lange tider. Det her kan måske give anledning til det, og så langt er det godt. Det var det første.

Det andet, vi skal sikre, er Bomholts gamle idé fra kunstfondens etablering i sin tid, som fastsatte, at der sker en hurtig og en effektiv udskiftning af de mennesker, der i en periode er sat til at forvalte pundene. De er mennesker på godt, men også på ondt. Det ved vi, og derfor skal udskiftningen foregå jævnlig og effektivt.

Et andet vigtigt element er, at der er mere end et sted, mere end et parnas, at henvende sig til. Det er der gudskelov også nu. Spørgsmålet er, om vi ikke kan gøre noget for at bringe flere parrasser ind i spil: kommuner, amter, fonde osv. Jeg tror, vi skal gå videre ad den vej.

Der er sagt mange knubbede ord om Statens Museum for Kunst på det sidste. Lad mig nævne to ord, som ikke er knubbede:

Den beslutning, som den nuværende direktør tog under ombygningsperioden her om at få al kunsten ud til landets museer, ud, hvor folk lever og fungerer, ud til alle dem, der har lang vej til de nuværende samlinger – et godt initiativ – og den omstændighed, at man nu siden november har samlet 336.000 mennesker på Statens Museum for Kunst, siger noget om, at det nu ikke er så tosset, det, der foregår i det hus.

I denne debat har der også været sagt kloge ting. Der har også været kvalificerede indlæg. De har ikke været så mange, men de har også været der. Et af dem er fra Mogens Møller i kronikken i Politiken den 9. marts, som andre også har fundet anledning til at citere under tidligere debatter. Der har jo ikke været grænser for, hvilke spørgsmål der kan smides op i luften til forargelse for de fleste eller for nogle og til glæde for andre. Men som sagt har der også været kvalificerede indlæg, og her er et af dem:

Man skal efter min mening ned til de sidste fire linjer for at finde svaret på meget af den debat, der har været. Det er dér, hvor Mogens Møller siger om sig selv, at »... jeg agter at arbejde for at samle statens kunstmidler omkring den bedste kunst af de bedste kunstnere i alle aldre«.

Se her er ikke tale om populisme; her er tale om rankhed.

Må jeg så som afslutning på vegne af Socialdemokratiet, Venstre, Det Konservative Folkeparti, SF, Det Radikale Venstre, Enhedslisten, CD og Kristeligt Folkeparti fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Regeringen opfordres til

- i videst muligt omfang at sikre, at den statslige støtte til dansk kultur og danske kunstnere tilgodeser et mangfoldigt kunstnerisk udtryk inden for det kvalitetsbegreb, der er en forudsætning for statsstøtte,
- at anmode Statens Museumsnævn om at udarbejde en redegørelse for de statsstøttede museers kunstindkøb med henblik på at sikre kvalitet og fornyelse,
- at fastholde armslængdeprincippet og til stadighed sikre, at de relevante regler er udformet således, at der er en tilstrækkelig uafhængighed og fornyelse ved udpegningen af de personer, der vælges til at indkøbe kunst for statslige midler,
- over for de statsstøttede museer og Statens Kunstfond at understrege ønskeligheden af, at de over for offentligheden redegør for deres kunstindkøb.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 47).

Første næstformand (Birte Weiss):

Der er nu stillet følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår herefter i forhandlingen.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Ja, nu skal jeg love for, hr. Søren Hansen fra Socialdemokratiet er i sit es. Nu boltrer han sig rigtigt, og det er han selvfølgelig i sin fulde ret til at gøre. Men meget af det, hr. Søren Hansen brugte sit indlæg på, er der ikke nogen, der er uenig i. Kunstnerisk frihed – hvem går ikke ind for kunstnerisk frihed? Det gør vi vel alle sammen. Det er jo ikke sådan, at der ikke er frihed for kunstnere. De må jo tegne og male alt det, de vil, og så kan de bare se at få det solgt.

Det, debatten og også Enhedslistens forespørgselsdebat, forstår jeg, drejer sig om, er det økonomiske, altså kunstnerstøtten, og den måde, midlerne fordeles på.

Det citat, hr. Søren Hansen læste op af, og som jeg lige fik lov at låne her på vej op på talarstolen, hvor denne Møller udtaler: »Jeg agter at arbejde for at samle statens kunstmidler omkring den bedste kunst af de bedste kunstnere i alle aldre«, er der vel heller ikke nogen, der er uenig i? Men lever man så op til det? Det er jo det, hele sagen drejer sig om.

Og det, hr. Søren Hansen nu står og laver lidt morsomhed ud af, nemlig det, som jeg nævnte i et tidligere indlæg under den anden debat om folk på gaden og på togstationen i Ringsted og for slagelseborgerne osv., var jo alene møntet på, hvad befolkningens syn er på den måde, som det økonomiske kredsløb er på, og så drejer hr. Søren Hansen det hen på noget helt andet. Det var det, jeg spurgte den konservative ordfører om, og det er det, som jeg også skal spørge hr. Søren Hansen om.

Der står stadig væk en udrende befolkning tilbage også med hensyn til, hvad Socialdemokratiet mener, hvis de overhovedet har nogen mening. Det vil jeg gerne høre.

(Kort bemærkning).

Søren Hansen (S):

Til det sidste vil jeg bare henvise til, hvad der blev sagt under den sidste debat om hr. Poul Nødgaards evne til at forstå. Det gælder i øvrigt også substansen i det, der er tale om her.

Den kunstneriske frihed hurra, hurra, siges der. Men den kunstneriske frihed har ikke en kinamands chance, hvis den ikke følges op med en kunststøtte. Det er det, det store flertal her i Folketinget har forstået. Det er her, det store flertal her i Folketinget har vist rankhed og styrke nok til at kunne stå distancen, når vind-

ene har blæst fra rindalister, fra hr. Poulsgaard osv., og det er der grund til at glæde sig over.

Den kan snige sig ind, denne rindalisme, på mange faconer, og den gør det i og for sig også, når man taler om, at man skal støtte bredden. Bredden er det så også Slagelse, er det også Langeland, er det også Ringsted? Hvor bredt er det? Eller er det, som kronikøren her siger: Den bedste kunst af de bedste kunstnere?

Ester Larsen (V):

Denne forespørgsel, vi er i gang med, tangerer jo i vid udstrækning den, vi lige har afsluttet, så derfor er der risiko for gentagelser.

Jeg kan her gentage Venstres ønske om at modvirke monopolisering og ensidighed i kunstopfattelsen ved så kraftigt som muligt at kræve håndhævelse af rotationsprincippet. Vi ser også meget gerne, at der inddrages international ekspertise i faglige udvalg for derigennem at imødegå risikoen for indsnævring og provinsialisering af det herskende kunstsyn. Jeg kan her gentage vores forslag om, at der oprettes et rådgivende panel for Statens Museum for Kunst til sikring af pluralismen.

Det er vigtigt, at den offentlige støtte primært gives i form af uddannelsesstilbud, men dernæst via stipendier og arbejdslegater, som især sigter mod at understøtte unge, så de får mulighed for at afprøve talentets bærekraft. Ministeren har just beskrevet, hvor bredt et felt af udøvende og skabende kunstnere det offentlige understøtter. Jeg tror ikke, der er behov for at udvide området for støttemodtagere. Vi skal ikke forfølge linjen fra den tidligere minister med forsøg på at inddrage kokke og andre under kunststøttebegrebet. Jo større flade man vil dække med kulturmidler, jo tyndere dækning vil man få.

Jeg er enig med forespørgerne i, at det er vigtigt at give plads for mangfoldigheden i det kunstneriske udtryk, men jeg vil godt advare imod en udvikling, der kunne føre til, at alt er lige godt og derfor skal støttes. Vi skal undgå at forsøge at gøre enhver kunstnerisk aktivitet støtteberettiget.

Ser man på dansk kulturpolitik, vil man hurtigt opdage, at den er præget af en interessekamp mellem kulturelle institutioner, professionelle kunstnere, kulturformidlere og -producenter, sociale aktører og meget andet, og det kan nok ikke være anderledes i et samfund, der i udstrakt grad bygger på tilskudstænkning.

Men i et så lille land som vores, er der altså en kulturopgave, der presser sig på med større

kraft end andre, og det er opgaven at sikre den seriøse skabende kunst. I iveren efter at formidle bør den skabende kunst ikke forsømmes, for uden den bliver formidlingen jo ret beset uinteressant.

Forudsætningen for, at et værk kan blive kunst, er den kunstneriske investering, der ligger i skabelse af en original tanke og oplevelse. Det er derfor ikke tilstrækkeligt at sikre mangfoldigheden i kunsten. Det er væsentligt, at kvaliteten også sikres. Mangfoldighed er godt, men det må aldrig blive en kvalitet i sig selv, at noget er nyt og anderledes.

Vi er medforslagsstillere til det fremsatte forslag til vedtagelse og står derfor selvfølgelig bag alle pindene, men jeg vil godt lægge særlig vægt på den tredje og især på formuleringen: at regeringen opfordres til til stadighed at sikre, at de relevante regler er udformet således, at der er en tilstrækkelig uafhængighed og fornyelse ved udpegning af de personer, der vælges til at indkøbe kunst for statslige midler.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Blot en enkelt bemærkning til fru Ester Larsen, fordi fru Ester Larsen i sit indlæg vel nærmest spurgte, om det var vores holdning, at alt er lige godt. Søren Hansen var lidt inde på det samme i hans indlæg og brugte citatet: »det er ikke bredden, man skal gå efter, men det er den bedste kunst af de bedste kunstnere«.

Vi har ikke den opfattelse, at alt er lige godt. Vi har den opfattelse, at der er noget, der hedder kunstneriske vurderinger, som kan foretages; men det er også vores opfattelse, at det er farligt, hvis man bruger definitionen »den bedste kunst af de bedste kunstnere«, for så er der en risiko for, at det vækstlag, der ligger under dem, der er anerkendt, ikke får mulighed for at udvikle sig.

Det er jo bl.a. derfor, at vi i hele denne her diskussion har været så optaget af at finde nogle måder, hvorpå kunstnere i vækstlaget også kunne få mulighed for at eksistere, medens de udvikler sig, for ellers kan vi sagtens igen og igen give bevillinger til dem, der er anerkendt, men det får jo en naturlig afslutning på et tidspunkt.

Brian Mikkelsen (KF):

Som Venstres ordfører var inde på, så flugter denne debat jo noget den foregående debat. Derfor vil jeg på Det Konservative Folkepartis

vegne tale om vores principper for tildeling af midler, og hvorfor vi egentlig vil gå ind i sådan en diskussion.

Det er vigtigt at huske på, at det her jo er statsmidler. Det betyder også, at man skal være opmærksom på, at der skal være en vis ydmyghed, og der skal være en vis varsomhed, når man bruger statens midler til investering i kunst for udøvende skabende kunstnere. Derfor er diskussionen om, hvad vi mener omkring de her ting selvfølgelig relevant.

For os er det vigtigt at signalere, at man sætter kvaliteten i højsædet. Vi synes ikke, det er forkert, at man kommer med nogle krav. Vi synes, det er for jomfrueligt at tro på, at man ikke fra politisk side kan sige, hvad man vil med kulturpolitikken.

Her er proportionerne jo selvfølgelig også væsentlige – nu diskuterer vi jo og har på foranledning af historierne i Ekstra Bladet og Dansk Folkepartis og Enhedslistens forespørgsel specielt diskuteret billedkunstnerne – og eksempelvis havde Statens Kunstfond sidste år et budget på 69,6 mio. kr. – 69,6 mio. kr. – som skal tilfredsstille hele det store område, som de nu engang skal servicere, men vi har lige indgået en aftale på filmens område, som hvert år giver filmen mere end dobbelt så meget. Så på den måde er det jo altså vigtigt at have proportionerne med.

Vi vil, når man nu diskuterer de her ting, fremme et alsidigt og mangfoldigt kulturliv. Og her er det vigtigt, at man accepterer, at der er nogle råd, nogle udvalg, som sidder og er med til at dirigere de her penge; at man ikke forventer, at politikerne skal gå ind og bestemme, hvad pengene helt specielt skal bruges til; at man er opmærksom på, når der gives alle de her penge ud, at man så også værner om vores kulturarv og de kulturbærende institutioner; at der samtidig åbnes op for, at der bevilges penge til fornyelse og eksperimenter; at man får styrket de skabende og udøvende kunstnere; at der bliver etableret nogle valgmuligheder for borgerne, når man går ind på de her områder – altså at der er noget valgfrihed – og så ikke mindst, at man sikrer kulturlivet størst mulig politisk uafhængighed.

Det er jo sagens kerne for forespørgslerne i dag: Hvor meget skal man blande sig? Hvor meget skal man gå ind i en diskussion om, hvad man helt eksplicit skal bruge pengene til?

Her er den konservative holdning, at det ikke er sort-hvidt. Det er et spørgsmål om både-og.

Det vil sige, at man godt kan forlange, at det politiske system så at sige kigger systemet over skulderen, så man er helt sikker på, at pengene bliver brugt på en fornuftig måde, men at man også accepterer og tilkendegiver, at der er nogle udvalg, råd og kommissioner, som fordeler de her penge. Og her er det selvfølgelig vigtigt, at vi hele tiden kigger på, hvordan man kan forbedre vilkårene for f.eks. de skabende kunstnere.

Vi er medforslagsstiller til det forslag, som jeg kom til at åbne op for allerede under den foregående debat, så derfor kan vi selvfølgelig også støtte det under denne her debat. Vi synes for øvrigt, at alle fire pinde er fornuftige pinde, som jeg er sikker på vil være med til at åbne op for en debat, og det er jo nok så vigtigt.

Vi er da interesseret i, at man får diskuteret de her ting, at museerne, institutionerne får fortalt, hvad de vil, hvilken en indkøbspolitik de har, og hvad de køber, så man kan diskutere det, så man får delagtiggjort det og får en levende debat med helt almindelige mennesker, hr. og fru Hansen, som hr. Poul Nødgaard taler så meget om. Og så er jeg sikker på, at når man får den debat, vil der også være et massivt flertal for, at der selvfølgelig investeres i fremtiden, at der investeres i et fornuftigt kulturliv.

Vi kan altså støtte det forslag til vedtagelse, som hr. Søren Hansen har fremsat, og glæder os meget til den debat, der kommer her næste tirsdag, for det er utrolig vigtigt, at også politikerne signalerer, hvad de vil på det her område.

Ole Sohn (SF):

Jeg vil først takke ministeren for redegørelsen og understrege, at for SF er det vigtigt både for samfundets og for kunstnernes skyld, at samfundet støtter den professionelle kunst, for det er igennem kunst, at der kan stilles spørgsmål og udfordringer både til samfundet og til hver enkelt af os. Der kan skubbes til det stillestående, og badutspringerne kan pilles ned på jorden igen. Og de seneste ugers debat om kunstnerstøtte og museernes indkøb af billedkunst viser til fulde, at kunsten kan være provokerende og dermed udfordrende.

Vi må ikke komme i den situation, hvor samfundet skal til at styre kunsten, for så dør den. Og det betyder, at der også skal være plads til at støtte det, der umiddelbart synes formålsløst.

Det er vigtigt, at samfundet også støtter kunstformidlingen, ikke mindst for kunstnerne er det vigtigt, at kunsten formidles. Vi kan selv-

følgelig diskutere, om støtten til kunstformidlingen er for stor eller for lille i forhold til støtten til de skabende kunstnere, men for at sikre, at kunsten ikke bare bliver noget, der trives i et elitært hjørne af samfundet, er det vigtigt, at formidlingen støttes.

På næste tirsdag har SF rejst en forespørgsel om fremme af dansk billedkunst med udgangspunkt i den betænkning om billedkunst, som Kulturministeriet offentliggjorde sidste efterår, for vi ser meget gerne, at billedkunsten får væsentlig bedre vilkår og bliver mere udbredt i det offentlige rum, på institutioner og arbejdspladser, end tilfældet er i dag. Der kan være flere instrumenter, som kan bruges. Et kan f.eks. være at udvide rammen for den kunstneriske støtte i statslige byggerier, et andet kan være en fradragsmulighed ved førstegangskøb af kunst. Der er flere andre værktøjer, der kan tages i anvendelse, og dem vil vi gerne have drøftet her i Folketinget.

Vi finder det også vigtigt, at der skabes gode betingelser for skabelse og brug og formidling af kunst. Men samtidig er det vigtigt, at statslig støtte tilgodeser et mangfoldigt kunstnerisk udtryk, således at den ikke fremstår alene som en ensidig støtte til det elitære, for det vil kunne ende i en konfrontationsdebat mellem det elitære og rindalismen.

Det er også vigtigt, at den statslige støtte ikke bliver politisk bestemt. Derfor er det for SF vigtigt at understrege, at armslængdeprincippet skal fastholdes.

Jeg vil godt understrege her afslutningsvis, at når vi nu diskuterer kunsten og kulturens vilkår, så synes jeg, det er værdt at erindre sig, at kulturministeren alene har fået råderet over mindre end 1 pct. af hr. Mogens Lyketofts cigarkasse. Det er et utrolig lille beløb, der er afsat til kultur i samfundet. Så det ville være en stor glæde for os, hvis vi kunne få en konstruktiv debat om, hvordan vi kan sikre, at der sker en forøgelse af Kulturministeriets budget til glæde for befolkningen.

Vi er medforslagsstiller til det forslag til vedtagelse, som er fremsat, og derfor skal jeg selvfølgelig understrege støtten til det af hr. Søren Hansen fremsatte forslag.

Aase D. Madsen (DF):

Dansk Folkeparti har ikke så mange kommentarer til denne forespørgselsdebat, da hele den foregående debat jo for så vidt har været udtømmende for en stor del af emnet. Desuden

skal vi på tirsdag have en udtømmende debat om billedkunst osv.

Dansk Folkeparti vil sige, at vi naturligvis har stor respekt for det arbejde, som kunstnerne inden for de forskellige genrer udfører. Der er vist ingen her i Danmark, der ikke omgiver sig med kunst under den ene eller den anden form. Kunstnerne har derfor krav på respekt, og de er jo skyld i, at vi danskere hver dag kan glæde os over en eller anden form for kunstgenstand, som vi selv har valgt at betale for, hvad enten det så er et sofastykke med hjorte i en skov, eller det er den såkaldte moderne kunst, hvor to kunstakademiprofessorers kropsvæsker af forskellig art bliver udstillet. Men som sagt: Det er for egne midler, det er indkøbt, og derfor er glæden måske så meget des større.

Så kan man spørge sig selv: Hvad er kvalitet? Og der kan man måske henvise til, at hvis den moderne kunst, som er fremme i øjeblikket, og som har været fremme i de foregående år, bliver udbudt på en ganske almindelig auktion, så viser det sig jo, at priserne er stærkt for nedadgående. Mon det ikke er her, vi skal have en test på, hvad der er kvalitet, og hvad der ikke er kvalitet? Jeg ved godt, at jeg nu får ørerne i maskinen, for det er altså ikke noget, som vi diskuterer i dag, for vi diskuterer jo statsmidlerne.

Ifølge forespørgslen her ønsker man, at et bredt felt af skabende kunstnere skal understøttes, og at der skal indkøbes udsmykningsopgaver, der understøtter et mangfoldigt kunstnerisk udtryk. Så vil jeg gerne spørge: Hvad er et mangfoldigt kunstnerisk udtryk? Det er svært at få noget svar på.

Med hensyn til vedtagelsen så har Dansk Folkeparti sympati for den anden pind, hvor der står, at man anmoder Statens Museumsnævn om at udarbejde en redegørelse for de statsstøttede museers kunstindkøb med henblik på at sikre kvalitet og fornyelse. Her er det meget væsentligt, at vi får ministeren til at svare på, hvad der skal ligge i denne redegørelse. Hvor skarpt skal man formulere sig? For her er måske løsningen på den foregående debat, nemlig en redegørelse. Lad os få den redegørelse, som Dansk Folkeparti efterlyste.

Det andet finder vi er lidt vagt, og det kan bruges til hvad som helst, så det kan vi ikke gå ind for. Men den redegørelse er meget, meget væsentlig, så hvis der virkelig er kød og blod på den, så er det det, Dansk Folkeparti kan gå ind for. Og hvis det bliver resultatet af de debatter, vi har haft her i dag, så kan man måske

være noget tilfreds med debatten, også med hensyn til Dansk Folkepartis forslag til vedtagelse, selv om den blev nedstemt.

Vi kan ikke stemme for hele forslaget til vedtagelse, men vi vil gerne have at vide af ministeren: Hvad ligger der i den redegørelse, som man nu er klar til at udarbejde?

(Kort bemærkning).

Søren Hansen (S):

Som det jo klart fremgår, er der mange myter i denne debat. En af myterne drejer sig om, at tidligere blev kunsten finansieret af folk for egne midler. Nu er det statsmidler. Det nuværende system, det nuværende demokrati har mere eller mindre afskaffet den gamle form for mæcener. Det var kongerne, det var kejserne, det var kirken. Var det deres egne midler? Var det kongens egne midler? Hvor var de i givet fald kommet fra? Var det kirkens egne midler? Var det præsterne, der havde skabt dem sådan ved deres egen indsats? Var det fyrsternes egne midler?

Nu har vi altså fundet en anden måde at støtte kunsten på. Nu er det altså kongen igennem 35 år eller fyrsten i Brandenburg, som igennem lange perioder afgjorde, hvilke komponister der skulle have, og hvem der ikke skulle have. Nu er det demokratiet, der oven i købet har været så fornuftig at sige: Godt, vi har jer i tre år – og så ud af vagten – til at forvalte de midler, som vi i fællesskab har besluttet at sætte af til dette her.

Det er en ikke så lidt bedre måde at støtte kunsten på, end vi tidligere har oplevet.

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Jeg må beundre den tilfredshed, som Socialdemokratiet har med det nuværende system. Der sættes stadig væk, efter jeg ved ikke hvor mange timers debat, intet som helst spørgsmålstejn ved det.

Derfor klynger Dansk Folkeparti sig til den lille åbning, der ligger i den redegørelse, vi skal have fra ministeren. Men det kan vi ikke en gang klynge os til, kan jeg forstå på den hovedrysten fra den socialdemokratiske ordfører.

Arne Melchior (CD):

Hvis nogen skulle være i tvivl, eller for at ingen skal være i tvivl, skal jeg starte dette lille indlæg med at sige, at CD aldrig har stemt imod bevil-

linger til kunstformål i dette land, og det vil man næppe heller få at se langt ud i fremtid.

For at knytte an til debatten under det forrige dagsordenspunkt vil jeg gerne sige, at jeg også er overbevist om, at det store flertal i befolkningen er indforstået med de bevillinger, der gives til kunsten. Hr. Nødgaard forsøgte krampagtig under den forrige debat at fremstille det, som om folket – han nævnte forskellige kategorier – var langt fra Folketingets flertal. Også i denne sammenhæng er jeg overbevist om, at hr. Nødgaard tager fejl.

Jeg mener, at det danske folk er sundt tænkende, tilpas eksperimentelt indstillet og forstår, at i et samfund, hvor vi gennem høje skatter og afgifter har nivelleret indtægtsniveauet – hvad der jo er meget sundt for de fleste områder – må de gamle mæcener, der understøttede kunstnere og kunsten i tidligere århundreder, erstattes af samfundets fælles kasse, for ellers går den kunstneriske udfoldelse og den kunstneriske eksperimenteren ganske i stå. Så jeg tror, at vi er på ganske sikker grund bortset fra, at vi jo er enige om, at vi ikke skal tage stilling herinde på basis af folkeafstemninger eller meningsmålinger.

Hvad vi ellers mener om det er jo udtrykt i det forslag til vedtagelse, som hr. Søren Hansen har fremsat på mange partiers vegne, herunder CD's. Jeg vil tillade mig at sige, og jeg har sagt det til hr. Søren Hansen personligt – jeg ved ikke, om han er den egentlige forfatter – at denne tekst med de fire punkter i en karaktergivning ikke ville få høje pointtal for det kunstneriske udtryk. Det er altså ikke sådan, at der her er tale om en høj klasse af sproganvendelse.

Bl.a. taler vedtagelsesteksten, ligesom ministeren for øvrigt gjorde, om armslængdeprincippet. Jeg har forgæves slået dette ord efter både i nudansk ordbog og i slangordbogen. Jeg skal ikke læse alt det op, der står i forbindelse med ordet arm, men der er ikke noget med armslængde. Derimod står det minsandten i retskrivningsordbogen. Der står armslængde, og det står som synonym med afstand.

Nu kan en afstand jo både være kort og lang, og så er det jo altså stadig væk ikke til at forstå, hvad armslængdeprincippet er for noget. Jeg forstår, at det er noget, der er ret nært ved mig, således at jeg altså kan forstå den kunst, der bliver købt for de penge, og det kræver jeg slet ikke. For det er sådan med ny kunst som med nye ideer, nye metoder og ny teknik, at den vil altid, i kraft af at den er ny, være vanskelig tilgænge-

lig for de fleste af os, indtil vi lærer at forstå den.

Men altså det udtryk! Her vil jeg nok sige, at dér taler jeg helt sikkert på et meget stort flertal af danskeres vegne. De aner ikke, hvad armslængdeprincippet egentlig betyder. Jeg har spurgt flere ordførere om det, og jeg har fået en ny forklaring fra hver ordfører, jeg har spurgt. Men jeg har selv skrevet under på det, så det er da i orden.

Og så står der, at det til stadighed skal sikres, at de relevante regler er udformet således, at der er en tilstrækkelig uafhængighed og fornyelse ved udpegning af de pågældende personer. Jamen det mener jeg vi har sikret. Det er altså en konstatering af en eksisterende situation.

Det er det samme med den sidste pind, hvor der står, at vi bl.a. over for Statens Kunstfond skal understrege ønskeligheden af, at de over for offentligheden redegør for deres kunstindkøb. Jamen det gør de jo. Som ministeren selv nævnte tidligere, så udstiller de jo hvert tredje år en stor mængde af deres indkøb, og desuden er der en årsberetning, hvor enhver kan læse sig til resten og så gå hen og kigge på det.

Men altså, det er nogle søde almindeligheder. Vi kan godt støtte dem. Det er en konstatering af, at status quo fortsat skal gælde. Det er ikke, fordi det ikke interesserer os. Det er ikke, fordi vi ikke følger med. Det interesserer os levende. Vi føler os meget ansvarlige og forpligtede over for de principper, der er indeholdt i vedtagelsesteksten, og vi glæder os til at stemme for den meget snart, for debatten er nok ved at tage sin slutning.

(Kort bemærkning).

Søren Hansen (S):

Det med det brede og det med alsidigheden og det om mangfoldigheden er indgået som en del af debatten, både under den forrige sag på dagsordenen og denne. Og sådan et forslag til vedtagelse, som vi har her, er jo lige præcis udtryk for det.

Jeg kan love hr. Arne Melchior, at den var smukkere, da den startede fra min hånd, end den blev, da vi var otte partier, der i mangfoldighedens og breddens og alsidighedens navn skulle aflevere hvert vores bidrag og putte dem ind i hver sin sætning. Jeg skal dog ikke klandre hr. Melchior, som jeg fik fat i ved syvtiden i morges, og det var måske på grund af tidspunktet, at hr. Arne Melchior ikke på det tids-

punkt begyndte at forringe kvaliteten af forslaget til vedtagelse.

I øvrigt er jeg fuldkommen enig med hr. Arne Melchior om ordet armslængdeprincippet. Det er et underligt ord. Jeg ved godt, hvad jeg lægger i det, nemlig det, at vi nok støtter, men ikke styrer. Men da der kan være tvivl om det, så synes jeg, at vi skal prøve at finde et andet og bedre udtryk.

(Kort bemærkning).

Poul Nødgaard (DF):

Der er tilsyneladende ingen grænser for, hvad Folketinget skal bruge sin tid på. De partier, som i fællesskab har fremsat et forslag til vedtagelse, begynder at bruge en stor del af Folketingets tid til at stå og debattere, om nu også teksten er rigtig – dette anført af hr. Arne Melchior, som ellers plejer at skælde os andre ud, hvis vi går det mindste uden for paragraferne. Det virker på os i Dansk Folkeparti nærmest som om, at hr. Melchior faktisk ikke engang har set forslaget til vedtagelse, før han har skrevet under på det, for han står jo faktisk og dissekerer det fra A til Z, hvis man kan bruge det udtryk.

Men det, der egentlig bringer mig her op, er de fordrejninger, som hr. Melchior kører frem med med hensyn til befolkningens rolle i relation til kulturpolitik. Her er jeg da ikke i tvivl om, at der er stort flertal i den danske befolkning, der ønsker en pæn og anstændig kulturpolitik.

Det, jeg har fremført i debatten gang på gang uden at få et eneste svar og heller ikke fra hr. Arne Melchior, er ene og alene befolkningens syn på, hvordan det økonomiske kredsløb i kulturpolitikken har været inden for det, vi har debatteret i dag. Det springer hr. Arne Melchior og hr. Svane, og hvad man ellers hedder, helt givet let og elegant over. Når hr. Svane føler sig lidt truffet, er det, fordi det lige var ham, der sad nærmest, og så gik det jo lidt ud over ham også, undskyld.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Det, der kalder mig herop, er, at hr. Arne Melchior brugte formuleringen, at det her var et udtryk for status quo. Det kan jeg overhovedet ikke give hr. Arne Melchior ret i. Det her er et led i en proces, og en proces er noget helt andet end status quo.

Jeg vil godt læse pind nr. to op, hvor der står: »at anmode Statens Museumsnævn om at udarbejde en redegørelse for de statsstøttede museers kunstindkøb med henblik på at sikre kvalitet og fornyelse».

Jeg kan garantere hr. Arne Melchior for, at fra vores side er det ikke et udtryk for status quo. Det er et udtryk for, at vi ønsker et sagligt og grundigt grundlag at tage debatten på. Vi ønsker ikke alene, at det skal være nogle avisartikler eller nogle påstande, som kan være rigtige eller forkerte, men som ikke er efterprøvede, der får lov til at sætte dagsordenen og tonen i denne her debat. Derfor får vi den redegørelse, og på den baggrund tager vi debatten en gang til som led i den proces, der består i at sikre, at kunststøtten kommer til at støtte mangfoldigheden.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Hvad hr. Søren Hansen så kært formulerede om resultatet af en tekst, der er blevet til ved otte partiers hjælp, hvor jeg altså slet ikke bad om nogen ændring, så det må være syv, der har været om det, bekræfter jo citatet fra ministeren tidligere på dagen: at en kamel er en hest tegnet af et udvalg eller en komité. Men vi er jo altså helt enige i, at den kunne være skrevet – skal vi sige – mere kunstnerisk eller i hvert fald eventuelt mere elegant.

Hr. Nødgaard kan ikke forstå, at jeg ironiserer over en tekst, som jeg selv er medforlagsstiller til og agter at stemme for. Men det er jo klart, for hr. Nødgaard savner jo totalt selvirosniens nådegave, så det kan da ikke forbavse nogen.

Så vil jeg sige til hr. Søndergaard, som fremhæver pind to i vores vedtagelse, at jeg betragter denne redegørelse som et stykke rent bogholderarbejde.

Der er ikke nogen fornyelse i det.

Alle de pågældende institutioner har jo deres årsberetninger og udstiller jo store dele af, hvad de indkøber. Det findes i forvejen. Det gøres måske mere tilgængeligt, hvis det samles i én redegørelse, så derfor siger vi også om det: Herren befalede.

Vi har ikke noget imod det, men at det lige frem skulle ændre noget ved den kulturpolitik, som vi har, kan jeg ikke indse, og jeg har også opfattet forespørgslen fra hr. Søndergaard og hans parti som i virkeligheden en tilrettevisning af Dansk Folkepartis forespørgsel, nemlig at vi

ikke ønsker at indføre nogen af de principper, som Dansk Folkeparti i en tidligere debat gik så stærkt ind for, men at vi holder fast ved den linje, som selvfølgelig ikke er statisk, men dynamisk, og som vi har fulgt i lang tid.

Søren Søndergaard (EL):

Nej, det har hr. Melchior fuldstændig misforstået. Altså, formålet med at stille den her forespørgsel er bestemt ikke at forhindre, at nogle af de konkrete og korrekte problemer, som er rejst, også af Dansk Folkeparti, ikke bliver diskuteret. Tværtimod. Men det er at se dem i en bredere sammenhæng og give dem en konstruktiv løsning. I stedet for at give dem en løsning, som fører til en hetzkampagne, er det netop at lave en proces, hvorigenom vi kan få nogle ting ændret. Det er det, der er formålet.

Og det er selvfølgelig også derfor, der står »at sikre kvalitet og fornyelse«. Det er med det formål, vi skal have den redegørelse, og det vil selvfølgelig ske ved, at når den redegørelse foreligger, vil vi tage en debat her i Folketinget, hvor vi helt konkret vil gennemgå, hvad det så betyder for fremtiden. For det er rigtigt: Vi skal ikke sidde og beslutte, hvilken kunst der skal indkøbes, men det er selvfølgelig, naturligt, at vi skal forholde os til, om det er relevant, at det er en meget lille gruppe, der indkøber kunst, og det er selvfølgelig meget relevant, at vi forholder os til, om ikke den gruppe skulle gøres noget større. Og det skal vi bl.a. gøre på baggrund af den redegørelse som led i processen. Vi ses til den diskussion, kan jeg sige til hr. Melchior.

Aase D. Madsen (DF):

Ja, det er søreme da godt, at vi ikke kom med som medforsslagsstillere her, når man er så dybt uenig om, hvad forslaget med hensyn til redegørelsen i virkeligheden indeholder. Og jeg kan da godt se, jeg var naiv. Jeg troede jo, at det var ministeren, der skulle sige til Statens Museumsnævn: Nu skal I udarbejde en redegørelse, der indeholder dit og dat med tilbageblik på bl.a., hvad der er sket, og hvad vi kan gøre bedre. Og her siger hr. Arne Melchior: Jamen det er bare en rapport af de sædvanlige osv., osv. Jamen så kan man jo lige så godt lade være. Hvorfor er CD så gået med på denne redegørelse? Det er selvfølgelig ikke op til Dansk Folkeparti at spørge om det.

Men jeg kan da se, det er godt, vi ikke er gået med på den i hvert fald, når der er så dyb uenighed. Jeg synes, det er utroligt pinligt.

Arne Melchior (CD):

Jeg må sige til fru Aase Madsen, at hr. Søndergaard og jeg såmænd ikke er grundlæggende uenige om synet på disse ting. Det er vi ofte i mange ting, men jeg føler ikke, at vi er særlig dybtgående uenige.

Jeg har bare påpeget, at der bruges et ord, som næsten er nøgleordet i denne vedtagelses tekst, som ikke ret mange ved hvad betyder. Jeg skylder biblioteket at oplyse, at det desværre først nåede mig efter min ordførertale. Så fik jeg et notat på 10 sider om armslængdeprincippet, og der står bl.a. at læse: »Igen gennem hele evalueringssperioden har vi oplevet stor uklarhed om begrebet armslængde. Det anvendes i flæng som skjold eller våben, og der er nærmest gået inflation i begrebet«.

Lidt tidligere på samme side står der der: »Vort bud på et lokalt, regionalt armslængdeorgan er et lille, operationelt fagråd med indstillingsret, personligt udpegede rådsmedlemmer, heraf 1 eller 2 fagpersonligheder udefra«.

Men det er altså ingen af de svar, jeg fik af de ordførere, der har været med til at lave teksten. Jeg har da lov at påpege, at når vi alligevel kan stemme for, så er det, fordi der ikke står noget væsentligt nyt, og selvfølgelig skal diskussionen da ikke standse med denne debat eller denne vedtagelse.

Må jeg minde om det gode gamle ord: Aldrig færdig, altid på vej. Det er da klart. Jeg sagde bare: Det er en dynamisk proces, en hele tiden for sig gående proces. Der skal bare ikke være noget stort sporskifte. Der skal ikke være nogen stor retningsændring. Det store flertal af befolkningen og dets repræsentanter på Tingene er enige om retningen, og det er jeg glad ved at kunne konstatere, og derfor kan vi stemme for denne fælles tekst.

Henrik Svane (RV):

Kvaliteten i og interessen for kunsten udvikles gennem stadig debat. Det har vi været i gang med i eftermiddag, og det synes jeg har været spændende.

I Det Radikale Venstre ønsker vi at fastholde armslængdeprincippet. Dette princip er ikke udtryk for ministeriel eller politisk ansvarsforflygtelse, men betyder, at bredden og alsidigheden sikres bedst muligt. Reglerne omkring beskikkelse til de forskellige udvalg, som ministeren har fremlagt, er også med til at sikre, at vi ikke skaber eller udvikler en kunstjunta eller en kunstklige.

Armslængdeprincippet er heller ikke ensbetydende med, at beslutninger henlægges uden mulighed for indblik for offentligheden. Oplysninger om prioriteringer og forbrug er tilgængelige for enhver, der måtte ønske det.

Det Radikale Venstre ønsker at fastholde alsidigheden. God kunst kan indkredses, men ikke defineres præcist. Desuden forandres ting, og det gælder også kriterierne for, hvad kunst er. Blandt andet derfor er det fornuftigt at have periodiske rotationer i de fungerende ekspertudvalg, der er ansvarlige for indkøb og salg af kunst.

Samtidig indkøbes kunst selvfølgelig til glæde for samtiden, men lige så vigtigt er det at sikre, at eftertiden også får adgang til samtidens kunst. Tænk, hvis ingen havde bevaret Rembrandt, van Gogh og andre. I den forbindelse er det vigtigt for mig at understrege, at radikal kulturpolitik ikke er et spørgsmål om at understøtte og fastholde danske arbejdspladser; det vil sige, at kunst ikke skal opkøbes med det formål for øje. Målet er derimod at understøtte og bevare et bredt udsnit af den danske kulturarv.

Overordnet er det derfor Det Radikale Venstres opfattelse, at reglerne på kunstområdet er gode og fungerer efter hensigten i det store og hele. Det betyder ikke, at der ikke kan foregå tvivlsomme og uhensigtsmæssige ting indimellem, men intet system eller lovkompleks kan sikre ufejlbarlighed og perfektionisme. Det kan kun en vedvarende og konstruktiv dialog om de pågældende emner. En sådan dialog vil Det Radikale Venstre være med til at føre også fremover.

Vi er medforslagsstillere af forslag til vedtagelse, og jeg skal på vegne af Kristeligt Folkepartis ordfører, som ikke kan være i salen for øjeblikket, naturligvis medgive, at Kristeligt Folkeparti også er medforslagsstiller til dette forslag.

Kim Behnke (FP):

Det kommer næppe som nogen overraskelse, når jeg nu afslører, at vi ikke kan stemme for det forslag til vedtagelse, der er fremsat. Og for ikke at gå ind i en gentagelse af de synspunkter, jeg og Fremskridtspartiet har og havde til det foregående punkt på dagsordenen, vil jeg godt tage fat i noget af det, der har kendetegnet denne her debat, nemlig påstanden om, at de offentlige penge er med til at sikre mangfoldigheden.

Min påstand er det modsatte. For sagen er jo den, at langt de fleste kunstnere og kunstværker og forslag til kunstværker, forslag til udstillinger, forslag til indretninger, jo får nej. Langt hovedparten af det, der bliver præsenteret, får et nej, fordi de offentlige midler ikke rækker til det.

Der kan man så have den indstilling, at det er, fordi der skal afsættes nogle flere offentlige midler. Men sagen er, at uanset hvor mange midler der bliver afsat, vil det stadig væk være sådan, at hovedparten af de forslag, der bliver præsenteret, vil få afslag.

Derfor vil man aldrig nogen sinde kunne leve op til påstanden om, at de offentlige midler bliver brugt til at sikre mangfoldigheden. Nej, de offentlige midler bliver brugt til at sikre den definition på mangfoldighed, som de bevilgende og de besluttende myndigheder lægger for dagen. Men at påstå, at offentlige tilskud er med til, at alt, hvad der frembringes af flotte og smukke og fantastiske værker, nu også sikres deres plads på hylden, ja, det ved vi jo godt ikke er tilfældet.

Og derfor er det sådan, at uden at tage stilling til de enkelte projekter har vi den opfattelse i Fremskridtspartiet, at skatteydernes penge ikke skal gå til disse mange projekter, specielt ikke med den tendens, der er i tiden.

I 1970'erne og 1980'erne kaldte man det happenings, i 1990'erne kaldes det installationskunst. Det er, når man, som jeg har nævnt tidligere i dag, afbrænder en pølsevogn på et offentligt torv som åbning af Århus Festuge. Der er ikke alene tale om en hæværkshandling, men der tale om en aktivitet, som intet kunstnerisk indhold har, og hvor denne såkaldte installation udelukkende har til formål at promovere kunstneren, som så kan stå lidt halvberuset eller lidt halvskæv for tv-mikrofonerne og fortælle, hvilken fantastisk oplevelse det var at stikke ild til den pågældende pølsevogn.

Det er at holde borgerne for nar, når man får udstillet, at deres skattepenge bliver brugt til det. Havde man så bare stablet pengene og tændt ild i dem, kunne man da have indlagt et eller andet element af protest mod statens monopol på penge eller sådan noget. Men at gå ind og afbrænde og gennemføre en handling, som i alle andre sammenhæng betyder overtrædelse af politivedtægten, betyder anholdelse og domfældelse for hæværk, at det skal være moderne installationskunst, mener vi, uden i øvrigt at være smagsdommere, er helt ved siden af.

De stop for tilskud, som vi mener er nødvendige, er uden på nogen måde at tage stilling til værkernes, de enkelte værkers, kvalitet. Vi hører ikke mod kunstnerne. Vi har fuld respekt for den kunstner, som levede det meste af sit liv med to dåser maling, en blå og en rød, og solgte værkerne for store, store summer både indenlands og udenlands. Stor respekt for den kunstner.

Vi har også respekt for de malerier, som bliver fremstillet, som om det er voksne, der har stået bag dem, hvor det så viser sig, at det er børns klatmalerier. Fuld respekt for det. Det kan også være flot.

Sagen er bare den, at afgørelsen af, hvorvidt det skal nå længere end til skrivebordsskuffen, om det skal hænges op, om det skal udstilles, om det skal beundres, om det skal prissættes, ja, det skal ikke være en afgørelse, der træffes på vegne af skatteyderens penge, men på vegne af dem, der synes, at de vil investere i eller herliggøre det.

For nylig havde vi et projekt i Århus, hvor forskellige unge beskæftigede sig med begrebet junk-art, altså hvor man går ud på skrammellosepladser og finder alle mulige forskellige former for brugte ting og så sammensætter dem til nye kunstværker.

Og det var en kæmpesucces, da de pågældende værker blev solgt. Folk ville gerne give flere tusinde kroner for noget, der få dage eller få uger forinden blot havde været en bunke skrot, men som nu var sammensat; der var skruet en pære i, det kunne bruges som en lampe osv. Det er flot, det er imponerende, at den slags kan lade sig gøre.

Men derfra og så til at vi som politikere straks skal udnævne det til noget, der skal opbære skatteyderpenge, er der for Fremskridtspartiet meget, meget langt, og derfor må vi sige, at det forslag til vedtagelse, der ligger, kan vi ikke støtte. Havde der været en pind om, at man aftrapper de offentlige tilskud, havde vi villet se på det med velvilje, men det er der ikke, og derfor indstiller vi det til forkastelse.

Kulturministeren (Elsebeth Gerner Nielsen):

Hr. Søren Søndergaard gør opmærksom på, at de mennesker, der står for indkøbene og er rådgivere i forhold til kunsten og den måde, de offentlige midler forvaltes på, har et meget stort ansvar. Det er jeg fuldstændig enig i er tilfældet, og derfor skal vi gøre os umage med at sik-

re, at cirklerne inden for kunstens verden hele tiden styres og hele tiden udvides.

Ekstra Bladet har i de senere dage rejst spørgsmålet om forholdet mellem tremandsudvalget og repræsentantskabet i Statens Kunstfond og har bl.a. redegjort for, at tremandsvalgene ofte bevilger midler, legater eller produktionsstøtte til nogle af de mennesker, der sidder i repræsentantskabet for Statens Kunstfond.

Så må man jo spørge sig selv, om det er rimeligt. Det er i hvert fald sikkert, at de mennesker, der sidder i tremandsudvalget, selvfølgelig ikke kan sidde og bevilge midler til sig selv, og det foregår heller ikke. Men på den anden side mener jeg ikke, at det er muligt at sige, at de mennesker, der sidder i repræsentantskabet, ikke skulle kunne modtage støtte fra Statens Kunstfond, fordi de sidder der.

Jeg tror i hvert fald, vi vil få alvorlige problemer, fordi udgangspunktet må være, at mennesker, der sidder i repræsentantskabet, er dygtige, og at det er store kunstnere. Og jeg tror, det bliver svært at finde nogen, der vil sidde i repræsentantskabet, hvis de ikke har mulighed for at udfolde deres kunstneriske aktivitet, mens de sidder i repræsentantskabet. Og for at gøre det, er man meget ofte afhængig af at få støtte fra bl.a. Statens Kunstfond.

Alternativet ville så være, at det slet ikke var repræsentantskabet, der skulle vælge tremandsudvalget.

Det kunne være ministeren – det tror jeg mange ville have sig frabedt.

Så vi er altså i en lidt forunderlig situation, hvor vi selvfølgelig ønsker at sikre den størst mulige uafhængighed inden for kunstens verden, samtidig med at vi ikke vil have, at politikerne sidder med om bordet. Og det sidste, synes jeg, er fuldstændig afgørende. Politikerne skal ikke sidde med om bordet. Det er ikke politikerne, der skal have den afgørende indflydelse på, hvad det er for en kunst, der støttes. Det er vi sådan set enige om. Et meget stort flertal i det her Folketing er enige om det.

Så er spørgsmålet, hvad vi kunne gøre for at udvide cirklerne. Jeg synes, at der er tre ting at gøre. Den ene er at se lidt på det forslag, som Billedkunstudvalget er kommet med i deres betænkning, nemlig at forsøge at lave lokale billedkunstråd, som har en mulighed for dels at fordele midler, dels at rådgive om kunstindkøb og kunstudsmykning i de forskellige regioner af Danmark.

Det andet, jeg tror er vigtigt, er, at der er så stor offentlighed og så stor debat som overhovedet muligt om de indkøb, der foretages. Så der er synlighed, at der er luft.

Derfor vil jeg opfordre til, at kunstmuseerne over én kam er meget opmærksomme på vigtigheden af at offentliggøre, hvad de laver. Jeg har foreslået, at man skulle indkalde til offentlige møder en gang imellem for at vise de kunstværker frem, man har indkøbt, og også for at forklare, hvorfor man har indkøbt, som man har. Ikke fordi vi skal til at etablere folkedomstole, men hvis kunsten skal have en funktion i samfundet, skal den være til debat, og det må vores kunstmuseer også bidrage til.

Det tredje er selvfølgelig, at vi alle sammen – os, der har et ansvar for at udstikke rammerne for den kunstneriske virksomhed i Danmark – er meget, meget opmærksomme hele tiden, og det er det, forslaget til vedtagelse, som er fremlagt her, også understreger: at vi skal være opmærksomme.

På tirsdag har vi muligheden for at fortsætte den her debat, og jeg tror, vi dér i meget højere grad, end vi har gjort i dag, kommer ind på, hvad det er, vi i øvrigt kan gøre for at understøtte udviklingen af kunsten i Danmark.

Det, jeg synes, vi har sikret med forslaget til vedtagelse i dag, er, at et flertal i Folketinget på den ene side har udtrykt, at man er meget enig i den måde, vi støtter kunsten på i Danmark, og på den anden side er forslaget til vedtagelse et udtryk for en kritisk opmærksomhed: kan vi gøre det her bedre?

Så jeg er ikke enig med hr. Melchior i, at det her er status quo. Jeg er mere enig med hr. Søndergaard i, at det er en proces, vi her har sat i gang. Det er en fornuftig balancegang, som forslaget til vedtagelse er udtryk for. Det er den balancegang, som god kulturpolitik gøres af.

Det eneste, der måske mangler i det her forslag til vedtagelse, er et lille udredningsarbejde om begrebet »armslængdeprincippet«, men det bør nok være en fodnote.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):
Ordføreren for forespørgerne, hr. Søren Søndergaard.

Søren Søndergaard (EL):

Jeg synes også, der er grund til at sige tak for debatten – sådan set begge debatter, vi har haft i dag. Det var ærgerligt, at vi ikke kunne tage

dem samtidig, men det ønskede Dansk Folkeparti ikke.

Men jeg synes, det har været godt med den her debat, fordi den har vist bred opbakning til, at der skal gives kunststøtte. Her fra Folketinget har der været bred opbakning til det. Det har været godt med enighed om, at Folketinget ikke skal agere som smagsdommer, og det har også været godt med enighed om, at statslig støtte til dansk kunst og danske kunstnere skal tilgodese et mangfoldigt kunstnerisk udtryk, og det skal ikke være et spørgsmål om, at bestemte kunstneriske udtryksformer skal støttes.

Jeg vil godt tage udgangspunkt i en enkelt bemærkning, som hr. Søren Hansen kom med, som jeg synes var fuldstændig rigtig. Han sagde nemlig, at det var vigtigt, at der var mere end et parnas, man kunne henvende sig til. Og det er så sandt, som det er sagt. Det er vigtigt, at der er mere end et parnas.

Men så er det jo også vigtigt, at de forskellige parnasser, man henvender sig til, reelt består af forskellige personer. Så er det jo vigtigt, at vi ikke har en situation, hvor det er den samme gruppe af mennesker, der den ene dag er på det ene parnas, den næste dag på det andet parnas, den tredje dag på det tredje parnas og så fremdeles i en flot karrusel. For så får vi reelt ikke valgfriheden i forhold til flere parnasser. Så får vi et lukket system, og så får vi risikoen for, at formelt set fuldstændig uafhængige parnasser samstemmende sidder og beslutter at indkøbe nøjagtig den samme kunstneriske udtryksform.

Det er selvfølgelig derfor, at vi har været optaget af det der med mangfoldigheden. Det er derfor, vi har været optaget af det med sammensætning af de forskellige udvalg. Vi er glade for, som også kulturministeren lægger op til, at tage en reel diskussion om de problemer, der er mellem et repræsentantskab, som sammensætter et tremandsudvalg, et repræsentantskab, hvor nogle fra det repræsentantskab så får støtte fra tremandsudvalget osv. Der er nogle reelle problemer, og de problemer skal vi diskutere. Det vil vi selvfølgelig også i den kommende periode følge op med § 20-spørgsmål og på andre måder, indtil vi får en redegørelse, vi kan diskutere videre ud fra.

Jeg er afslutningsvis meget enig med ministeren i, at denne her diskussion opsender et signal. Det er et signal mod indspisthed, det har været et signal mod favorisering af støtte til bestemte kunstneriske udtryk. Og på den måde

har det netop været en god dag for en bred dansk kunst.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Bare en kort replik til kulturministeren for at der ikke skal danne sig misforståelser. Jeg havde ellers haft lejlighed til over for hr. Søren Søndergaard at forklare, hvad jeg mente med status quo. Jeg sagde: »aldrig færdig, altid på vej«. Jeg sagde, der ikke var tale om en statisk tilstand, men en dynamisk tilstand. Og nu har jeg for en sikkerheds skyld slået ordet op en ekstra gang. »Status quo« står altså for »nuværende tilstand« og ikke »nuværende stilstand«, for vi har jo heldigvis ikke nogen stilstand.

Kulturministeren må da gerne sige det til Folketinget, men hun ved, at folketingsmedlemmerne, hvis noget, i hvert fald har forstået altid at følge tingene med kritisk opmærksomhed. Jeg tror, det var sådan, kulturministeren meget rigtigt udtrykte sig, og det kan hun og andre ministre aldrig blive fri for. Det kan sagerne ikke blive fri for. Det skal de heller ikke være.

Jeg har bare taget denne replik for at konstatere, at der er fuld overensstemmelse i denne retning, også i denne retning.

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Jeg håber, jeg kan bringe hr. Søren Søndergaard på talerstolen én gang til.

Kravet til den redegørelse, der ligger her i forslaget til vedtagelse, er alfa og omega i den debat, vi har haft i dag. Får Folketinget en slagkraftig rapport på grundlag af de konkrete problemer, som Ekstra Bladets artikler har rejst, altså sagerne om nepotisme, og hvor ansvaret for nepotismen ligger, og hvad der er foregået? Er det det, der ligger i den redegørelse, som Statens Museumsnævn skal komme med?

Det vil jeg meget gerne høre. Hvis det er det, så er det godt, og hvis det ikke er det, der ligger i det, så er det meget skidt, for så har dagen været spildt.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg bliver nødt til at svare fru Aase D. Madsen, at den redegørelse jo ikke er en redegørelse, vi udarbejder. Det er en redegørelse, vi har bestilt,

og jeg kan love fru Aase D. Madsen, at hvis den redegørelse ikke afklarer og forholder sig positivt også med hensyn til fremtiden, til de problemer, som vi har diskuteret her i dag, så vil det selvfølgelig give anledning til en ny forespørgselsdebat her i Folketinget. Og så håber jeg bare, at vi ikke behøver at gennemføre det som to forespørgsler, men at vi kan gennemføre det som én forespørgsel.

(Kort bemærkning).

Aase D. Madsen (DF):

Så vil jeg gerne lige høre: Er det således, at der bliver stillet krav til indholdet og til Statens Museumsnævn fra ministeren om, hvad vi ønsker at få at vide? Er det konkrete sager, vi går ind i og siger: Lad os få oplyst om disse konkrete sager og se, hvad vi så kan gøre? Lad os få de konkrete sager på bordet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag til vedtagelse nr. V 47 af Søren Hansen (S), Ester Larsen (V), Brian Mikkelsen (KF), Ole Sohn (SF), Arne Melchior (CD), Henrik Svane (RV), Søren Søndergaard (EL) og Tove Videbæk (KRF) (se foran) vedtoges med 90 stemmer (S, V, KF, SF, CD, RV, EL og KRF) mod 4 (FP); 8 (DF) stemte hverken for eller imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den sidste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 182: Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsmiljø. (Substitution af farlige stoffer og materialer).

Af Søren Kolstrup (EL) og Jette Gottlieb (EL). (FremSAT 9/2 99).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Jeg vil godt bede om, at man går ud under forholdsvis mere ro!